kisdobos

1989. FEBRUÁR

KISDOBOS KISKÖNYVTÁR

Goya: Bábutáncoltatás

A 18–19. század fordulóján élt spanyol festő nagy idők tanúja volt. (1746–1828) Látta királyok dicsőségét és bukását, megélte a francia forradalmat, Napóleon hódításait és vereségét. Mindez nyomot hagyott festészetén. Az 1791-ben készült Bábutáncoltatás című festménye falikárpithoz, gobelinhez (ejtsd: goblen) készült vázlat. A képen egy telet búcsúztató népszokást örökít meg a festő. A vidám városi nép esetlen bábut dobál a magasba. A négy lány a bábura néz. Már nem félnek tőle. A képet egy híres amerikai műgyűjtő őrzi.

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6—10 éveseknek. XXXVIII. évf. 2. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó. Felelős kiadó: **dr. Király G. István.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 88.0773. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442, HU ISSN 0450-3287. **Levélcím:** Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502, telefon: 660-162. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel út 10/a. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 60 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Horváth Andrea** munkája.
A szerkesztőség munkatársai: Ferenczy Ágnes, Gaál Ödönné, Kóka Rozália, Szabó Bea.

Kosztolányi Dezső

Naplójegyzet egy havas reggelen

Láttad, ki járkált itt az éjjel?
Mint egy átváltozó művész,
mint egy fehér festőművész,
mint orfeumi csepürágó,
ki szappanhabbal fest tükörre,
úgy jött a hó, ez a kiváló,
öreg varázsló tündökölve.
Előtte minden út kinyílt,
festett mesét, havas idillt,
besurrant ide és oda,
akkor történt meg a csoda.
Elaggott a föld s perc alatt
megőszült százezer kalap,
úgy hogy a száraz és poros
elpetyhüdt város oroszos.
Amerrre nézel, tiszta hó,
nyugodt és fényes takaró

*

A kültelek most egy nagy asztal
terítve hófehér damaszttal
s az éj cukrozza kényeként
a sárt, mint cukrászsüteményt,
hideg, fehér törött cukorral,
úgy önti a cukrot csuporral
és minden édes és fehér,
ameddig csak a szem elér,
cukros a rét, az út, a ház,
cukros a lámpavas, a gáz,
cukros a házak teteje,
a göröngy cukros gesztenye,
a sár is mézzel van sodorva,
s a szemétdomb hódítva, halkan,
rokokó fehérben, aranyban,
úgy áll, mint lakodalmi torta.

– részlet –

Petőfi Sándor

A Naphoz

Panaszom van kelmed ellen,
Hallja kelmed, nap uram!
Mi dolog az, sugarával
Bánni olyan fukaran?

Elballag kelmed fölöttem
Minden istenadta nap,
Kis szobám kelmedtől mégis
Egy sziporka fényt se kap.

Oly sötét van benne, mint...
Majd kimondtam, hogy mibe'
Legyen egy kis embersége,
S nézzen kelmed néha be.

– részlet –

Beney Zsuzsa

Kéz

Egy ujjamat szopogattam,
két ujjammal cérnát fogtam,
három ujjam nézegettem,
négy ujjamat mind megettem,
öt, sok ujjammal nyulásztam,
gurigázni is próbáltam –

csak kezemmel, két kezemmel
semmit sem csináltam.

Kis Ilona rajza

A bocskordi király kitudta a ludamenti királyt

Vót két katona. Bementek egy gazdához szállásra. Az asszony fösvény vót, babot adott nekik vacsorára. A katonáknak nem nagyon tetszett a dolog. Nem is ettek az ételből, mert látták, hogy a gazdasszony egy sült ludat eldugott előlük a kemencébe. Észrevették, hogy kolbász is van, hurka is van.

Éjszaka, mikor a gazda meg a felesége elaludt, megrakták a tarisznyájukat kolbásszal, hurkával. Megtalálták a hájat is, azt is elemelték. A ludat kivették a kemencéből, és a helyére dugták a gazda rossz bocskorát. Mikor ezzel is készen vótak, eszegetni kezdték az estéli babot, hogy majd aztán indulnak.

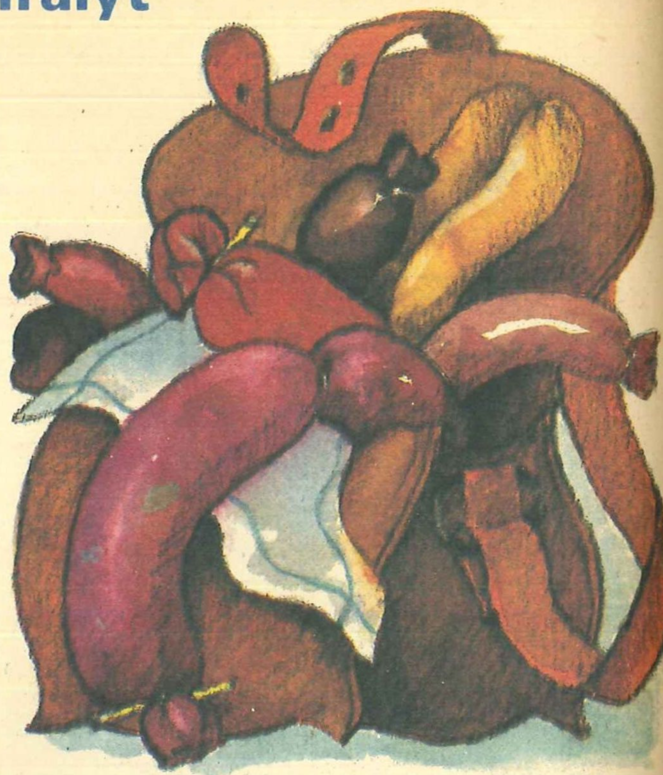
Fölébredt a gazda meg a felesége. Marasztalni kezdték a katonákat, hogy így vitéz urak meg úgy. Maradjanak még, korán van! Azt mondja az egyik katona:

– Hajj, háj! El kell menni, masírozni, mert háború van. Bocskordi király kitudta a ludamenti királyt a fazékdi várbul!

– Hajj, háj! Hát ha muszáj, menjenek! – hagyta rájuk a gazda.

Mikor a katonák elmentek, fölkelt a gazda meg a gazdasszony. Akarnak reggelizni, hát látják, hogy a fazékba csak bocskor van, nem lúdcomb. Szétnéznek, hát sehol a kolbász, a hurka!

– Azért mondta a katona, hogy: Hajj, háj! El kell menni, masírozni, mert háború van. Bocskordi király kitudta a ludamenti királyt a fazékdi várbul! – mérgelődött a gazda.

De akkor a két katona már hetedhét határon túl járt.

Kálmány Lajos vajdasági gyűjtése

A kisnyúl meg a sas

Eccer vót, hun nem vót, vót eccer egy kisnyúl. Ez a kisnyúl ott élt egy nagy erdőnek a közepiben, egy nagy fa törzsében. Élt a kisnyúl boldogan, míg eccer egy gonosz róka kiszimatolta, hogy hun él.

Egyik reggelen hordta a havat a szél, hideg vót. A veres róka majd megveszett éhen, nem vót mit ennie. Bekopogott a kisnyúlhoz. Kiszólt a kisnyúl:

– Ki az? Mi az?

– Én vagyok, én.

– Jaj, hát ugyan ki az az én?

– Én vagyok a szomszédod. Látogatóba jöttem hozzád – lódította a furfangos róka. A kisnyúlnak nem járt túl az eszén. Amikor kilesett, és látta, hogy a nagy, gonosz, veres róka akar bemenni, kiszólt az ajtón:

– Jól van barátom, várjál egy kicsit! Éppen mosakodom.

– Mosakodj, mosakodj, de siess! Idekinn nagyon havazik.

A nyúl kezdett pancsolni, mintha mosakodna. Pocsolta, pocsolta a vizet. A róka megint sürgette:

– Hallod-e tapsifüles, engedj be már!

– Jaj, barátom, várj még egy kicsit!

Megint várt a róka egy darabig. Mindaddig pocsolt a kisnyúl, míg a tűzhelyen fel nem forrt a víz. Mikor már jól lobogott a víz a fazékban, akkor odalépett az ajtóhoz:

– Be akarsz jönni, barátom?

– Hogyne, hogyne, hiszen már a lábujjhegyem is megfázott.

Avval a kisnyúl a fazék forróvizet a róka szeme közé zúdította. Hej, ordított úgy a róka, hogy zengett belé az erdő. Nagy kínja vót. Elfutott a sűrű rengetegbe. A kisnyúl egyedül maradt. Megint élt vóna boldogan, ha egy farkas meg nem látogatta vóna. Bekopogott a farkas:

– Jó napot, kisnyúl!

– Ki az? Mi az?

– Én vagyok itt, a nagybátyád!

– A nagybátyám? Komolyan beszélsz?

– Hát mán hogyne beszélnék komolyan?

Kikukucskált a kisnyúl a kulcslyukon. Látta, hogy a csúnya ordas akarja meglátogatni. Ijedten dadogta:

– Várjál, bácsikám! Éppen mosakodok. Várj, amíg megfürdök!

A farkas várt is türelmesen. Eccer elfogyott a türelme, beszólt:

– Ejnye, no, kis tapsifüles, nyiss mán ajtót! Fázom ideki, reszketek a nagy hidegben.

– Várj még egy kicsit, bácsikám!

Addig beszélt a kisnyúl, míg ennek is felforralt egy fazék vizet. Még szurkot is olvasztott bele. Amikor már jól forrt a víz meg a szurok, az ajtóhoz lépett a nyulacska. Végrevágta az ajtót, s egyenest a farkas szeme közé zúdította a forró lét.

Hej, ordított a farkas, olyan eszeveszetten, hogy zengett bele a hegy alja is. Akkor aztán úgy gondolta a kisnyúl, hogy jobb lesz onnan elmenekülnie, mert a farkas összeordította a farkascsordát. Ha itt találják, biztosan széttépik. Félelmében felmászott a nagy fa tetejébe. Mikor lepillantott, látta, hogy valamennyi róka, farkas lakott az erdőben, mind körülvette a nagy fát. Előbb csak leselkedtek, aztán összefogtak és betörték a kisnyúl odújának az ajtaját. Látták, hogy annak már hűlt helye van. Keresték mindenütt. Eccer a kopasz róka észrevette, hogy a kisnyúl a fa tetejibe kapaszkodott fel. Nosza hamar egymás nyakába, hátára csimpaszkodtak valamennyien. Úgy próbálták elérni a kisnyulat. Hát, uram, teremtőm, azon veszi észre magát a kisnyúl, hogy már csak egyetlenegy róka vagy farkas hiányzik, s akkor őt le tudnák kapni a fa hegyiből.

Elkiáltotta magát az egyik farkas:

– Halló hej, helló haj, halló haj!

Egy nagy sasnak kurjongott a farkas. Azt gondolták, hogy a hatalmas sas lecsípi a kisnyulat a fa tetejéről.

A sas észrevette, hogy neki kiabálnak. Leszállt a legfelső rókának a háta közepére. Kérdi:

– Mit akarsz róka koma?

– Csípd le a kisnyulat!

Na, a kisnyúl se vót rest. Ráugrott hamar a sasnak a hátára és elkezdte sarkantyúzni. Azt mondta:

– Gyű, te sárga, gyű, gyű, gyű! Hej, de gyönyörűszép paripám van!

A sas méregbe gurult. Repülni kezdett. Hányta, vetette magát, hogy a kisnyulat levesse a hátáról. Az bizony nem esett le. Sarkantyúzta a hatalmas madarat. A kismadarak, apró vadak mind azt nevették, hogy lovagol a kisnyúl a sas hátán. Méregbe jött mégjobban a sas. Amikor a Kalmárok hegyére értek, bukfencet vetett. Úgy szabadult meg a tapsifülestől. A nyúl leesett a hátáról, elszaladt. Még ma is él boldogan a Kalmárok hegyén, ha a rókák meg a farkasok rá nem akadtak.

A sas szégyenletében elszállt oda, ahol senki nem ismeri. Ha valahol egy kisnyulat meglát, menekül felfelé, egészen a csillagokig, keresztül a borulatokon.

Nagy Géza karcsai gyűjtése
A meséket átdolgozta Kóka Rozália

Hegyi Márta rajzai

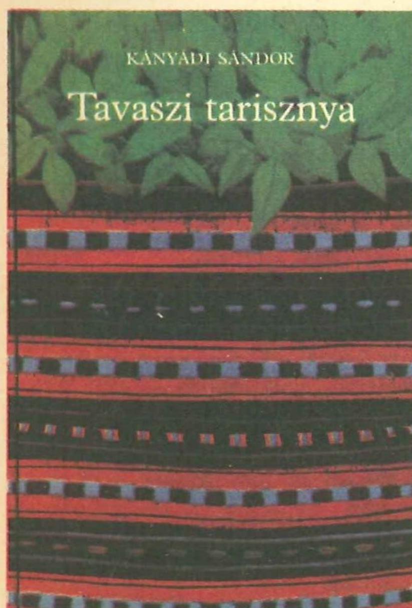
Búcsúzunk

Róna Emy festőművésztől.
10 évig volt a KISDOBOS külső munkatársa.
Szerettük, tiszteltük.
Emlékét megőrizzük.

Bemutatjuk

Kányádi Sándor írót, műfordítót

Minden író, akit szeretünk, ismeretlen ismerős. Így vagyok én a Romániában élő magyar íróval, Kányádi Sándorral is. Évek óta olvasom verseit, forgatom a magyar nyelvű gyerekújság, a Napsugár lapjait. Nyáron itt járt Budapesten. Csak telefonon tudtunk néhány percet beszélni. Így hát régi folyóiratok, újságok lapjai közt búvárkodtam, hogy vele készült beszélgetésekből idézhessem fel alakját.

De előtte még egy személyes élmény. Egyik vasárnap reggel a rádióból hallottam a hangját. Szépen, pontosan fogalmazott. Hogy miért írom meg mindezt? Mert azon a nyári reggelen Kányádi Sándor szót emelt a romániai magyarok jogaiért, és ez nem kis dolog. Ő nem maradt Magyarországon, visszament Romániába. Hogy jobban értsd miről van szó: gondolj arra, milyen nehéz kiállnod az igazadért, ha mondjuk a környezeted nagyrésze ellened van.

1929-ben született Nagygalambfalván. Ott is nevelkedett, s otthon tanult meg írni-olvasni Móra Ferenc Zengő abc-jéből négy éves korában. Az első tanítója édesapja volt, aki a könyvet kezébe adta. Szerencsés embernek tartja magát, mert jó iskolái és jó tanárai voltak. Nem is emlékszik rossz tanárra. Nagygalambfalva után a székelyudvarhelyi református gimnázium következett. De közbeszólt a II. világháború. Csak 21 éves korában tudott leérettségizni. Egyetemre Kolozsvárt járt.

Egy életre megjegyezte gimnáziumi tanára szavait: „Kedves gyerekeim, századok óta együtt élünk, együtt kell élnünk. Meg kell tanulnunk egymás nyelvét, hogy megismerhessük egymás kultúráját, hogy minél hosszabb ideig élhessünk ezen a földön." Ezért tanult meg jól románul, s fordítja a román írók, költők műveit magyarra.

Első verseskötete 1955-ben jelent meg. Azóta már nagyon sokat írt. Hogy csak az utóbbi évekből soroljak fel néhány könyvet: Tavaszi tarisznya (gyerekversek), Világlátott egérke (meseregény), Virágon vett vitéz (elbeszélések az ifjúság részére), Táltosmadár címmel pedig meséit, verseit, hallgathatjátok lemezen.

A Napsugár című gyereklap munkatársaként azt vallja, hogy a nektek írt meséknek, verseknek nyelvgazdagító, képzelettágító és nyelvőrző szerepük van. A múlt nyáron azt mondta Beke Mihály Andrásnak: „A gyerek megtart emlékezetében, és amikor felnő, akkor nekem a felnőtt költőnek is már több az ismerősöm."

Hát ezért ismeretlen ismerős nekem, neked és sokunknak Kányádi Sándor.

Ferenczy Ágnes

Pipál a hegy

Pipál a hegy, s a hegy alatt
pipál a kémény.
Üresen tátong, nem ül a
gólya a fészkén.

Csupán a varjak csapata
portyázgat erre-arra.
Néma a kert, elcsörrögött
belőle a szarka.

A verebek még gondtalan
bukfenceznek a porban.
Süt még a nap, de melege,
a melege már hol van?

Síró farkas

Hosszú tél ne dideregtess,
ne vacogtass!
Üvöltene, de csak nyüszít,
sír a farkas.

Ki megfagyott, ki megfutott,
hol a horda?
Ül a farkas magányosan
le a hóra.

Azt se bánná már, ha vadász
vetne véget:
jaj mivé vált a nyári szép
farkasélet.

Csonttá fagyott a szabadság,
ehetetlen.
Társa sincs, hogy belemarna
tehetetlen.

Betemetett a nagy hó

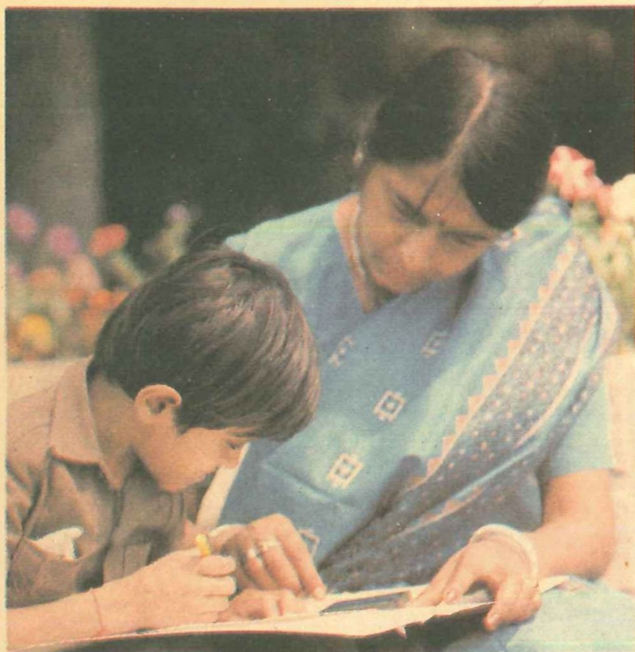
Betemetett a nagy hó
erdőt, mezőt, rétet,
minden, mint a nagyanyó
haja, hófehér lett.

Minden, mint a nagyapó
bajsza, hófehér lett,
csak a feketerigó
maradt feketének.

Kányádi Sándor versei

Kiss Ilona rajza

Gyermekjogok – felnőttkötelességek

Amikor egészen kicsi gyerek voltam, és a felnőttek megkérdezték, mi leszek, ha nagy leszek, habozás nélkül azt válaszoltam: beteg. Mert betegnek lenni olyan jó volt! No, nem nagyon, csak egy kicsit. Olyankor mindenki velem foglalkozott, soron kívül kaptam befőttet és mesét. Csak felnőtt fejjel értettem meg, hogy miért akartam beteg lenni: éreztem, hogy szeretnek. A közönséges hétköznapokon több volt a szidás, a türelmetlenség, és az volt a jó, ha nem voltam láb alatt.

Azt is csak felnőtt fejjel tudtam meg, hogy ami nekem természetes volt: a gondoskodás, a látható vagy láthatatlan szeretet, ami körülvett, nem minden gyerek életében természetes.

A gyerekek védelmében született a **családjogi törvény,** amelyben meghatározzák a gyerekek jogait, s a szülők kötelességeit. Erről a törvényről beszélgettem **dr. Kálnai Ibolyával,** aki Budapesten az V. kerületi tanács főmunkatársa. Nagyon leegyszerűsítve az a munkája, hogy ellenőrizze, betartják-e a gyerekekre vonatkozó törvényeket.

– Annyi joga senkinek sincs nálunk, mint a gyerekeknek – mondja dr. Kálnai Ibolya –, mert a joghoz nem párosul kötelesség. Ha nem tanul, eltiltjuk ettől, attól; ha rosszalkodik, megbüntetjük, de nem dől össze a világ. A törvényt azoknál kell alkalmazni, akik elfelejtkeznek arról, hogy a gyerek kicsi és védtelen, ezért a felnőttek támogatására szorul. **A neveléshez és a gondozáshoz való jog** minden kiskorút megillet.

– Nagyon fontos **az iskolához és a taníttatáshoz való jog.** Még akkor is, ha ennek nem nagyon örülnek a gyerekek. Ez a törvény rendelkezik arról is, hogy aki 6–7 éves, tehát iskoláskorú, azt köteles a szülő iskolába íratni és iskolába járatni.

– **A tartáshoz való jogot** sajnos sok gyerek ismeri, persze ők nem tudják, hogy így hívják. A szülő vagy a szülők kötelesek tartásdíjat fizetni a gyermekük után, ha az nem náluk nevelkedik. Ha a szülők elváltak, az még nem jelenti azt, hogy nem kell a gyermekükről gondoskodni. Ezért van a tartásdíj. A legrosszabb helyzetben azok a gyerekek vannak, akik állami gondozásba kerülnek. Utánuk is fizetnek a szülők tartásdíjat. De ezzel nem lehet pótolni azt, amit az otthon nyújtani képes. Az már annyiszor elhangzott, hogy szerintem már a legkisebbek is tudják, hogy a gyereknek családra van szüksége. Remélem, annyit mondjuk, írjuk, hogy a mostani gyerekekből jó szülők lesznek.

Elbúcsúzom Kálnai Ibolyától, s míg hazafelé tartok, azon gondolkodom, hogy vajon hány éves kortól érthető és átérezhető mindaz, amiről beszélgettünk. Te, aki már sokat tudsz a világ-

A fotókat az Országos Béketanácstól kaptuk

ról, észreveszed-e, hogy az osztálytársaddal valami baj van? Ha a tévé híradóját nézed, szinte naponta látsz éhező, otthontalan gyerekeket. Ilyenkor biztosan sajnálod őket. De segítesz-e annak, akiről tudod, hogy nincs igazi otthona? Csak az intézet van, ahol négyen, hatan vagy még többen alszanak egy szobában. Ahol minden közös, még a felnőttek is.

Eszembe jutnak az Erdélyből menekült gyerekek is. Segítesz-e nekik, hogy otthon érezzék magukat? Hiszen minden gyereknek joga van az egészséges fejlődéshez, joga van ahhoz, hogy szabadon, elnyomás nélkül éljen.

De mit érnek ott a szavak, ahol tettekre van szükség? Jó lenne, ha írnál ezekről!

Emlékszel a Megy a gyűrű... akcióra? Lapozd fel a Kisdobosok zsebkönyvének 26. oldalát!

K. Cs. 10 éves budapesti fiú a „Cimbora" verspályázatára küldte ezt a két verset 1987-ben.

Ki vagyok?

Nem fontos, ki vagyok,
Az sem, hogy egyáltalán vagyok.
Széthullott otthonom,
sok társam van, jól tudom,
szerető barátok
télen, nyáron.
Ilyen a „Csók anyu" is a filmvásznon.
Nekem is van apám, anyám, kettő-három,
egyik sem törődik velem
– hát ilyen az én életem.
Egykoron, ha felnövök
szinte már látom,
nekem nem lesz ilyen
széthullott családom.

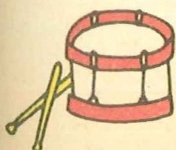
Várlak, Mama!

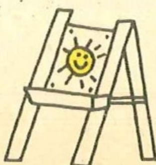
Mama, várlak,
úgy kérlek, jöjj haza!
Mama, nélküled vagyok ily mostoha.
Éjszakánként kezemmel
könnyes szemeim törölgetem.
Mama, ha most látnál,
te sem akarnád, hogy az életem
ily anyátlan legyen.

Unicef Quiz 2.

Ilyen játékokat küld az UNICEF a rászoruló, szegény gyerekeknek. Küldd be a két „kakukktojást"! Ne feledd, május 20-ig kell beküldeni az összegyűjtött megfejtéseket.

Farsangi lopózkodók...

Minden gyerek nagy izgalommal várja a farsangi mulatságot. Megunhatatlan játék egy-egy estére belebújni kedvenc mesehősünk alakjába. Pár órára elrejteni az arcunkat és valaki más arcát, alakját ölteni magunkra. Hetekig készülődni otthon, az iskolában. Tervezgetni, hogy királylány leszek, macska leszek, János vitéz leszek. Még nagyobb a móka, ha összebeszélnek a jóbarátok s jeleneteket mutatnak be. Valamikor régen, farsang idején a falvak, városok egész népe jelmezt öltött.

Magyarországon a mohácsi busójárás, a mohai tikverőzés, a békéscsabai németek farsangfarki felvonulása, ma már idegenforgalmi látványosság.

Nemrégiben a budapesti Néprajzi Múzeum jóvoltából a magyar közönség megismerhette az ausztriai TELFS falu ősi farsangi szokásait. Természetesen már ezeket is az idegenforgalom kedvéért rendezik meg ötévente.

„Napfelkelte előtt egy csoport, melynek tagjai a kocsmáros, a paraszt, a pék, a lakatos és a kéményseprő, körülhordja a községben a Napot. Szép időt kérnek tőle aznapra. Mozsárlövések hívják össze a lopózkodókat. Ezenközben a medvehajtók a falu szélén medvéket fognak be, és idomítanak.

Tizenegy óra körül fanfárosoktól kísért heroldok (farsangi kikiáltók) olvassák fel a meghívást. Megindul a menet, a következő sorrendben: vademberek, heroldok, zenészek, a négy évszak, lámpásvivő; a központi csoport: kocsmáros, pincérnő, poharas legény, csapos, az úgynevezett Tuxer-pár, tehenészpásztor, lopózkodók, medvehajtók és medvék, keleti alakok, utazók, madarászok.

A felvonulásban feldíszített kocsikon az elmúlt év eseményeinek paródiáját mutatják be. A menet végigvonul a helységen. Előre kijelölt tereken a lopózkodók táncolnak.

A felvonulás a temetőben ér véget, ahol a lopózkodók utolsó táncukat járják el.”

Hogy mi a szokások magyarázata? Tudósok kutatják, magyarázzák évszázadok óta. Több elgondolás is született. De az bizonyos, hogy a farsangi felvonulások gyökere az ókorba nyúlik vissza. A növények szellemének megidézésével, az ősök szellemének megjelenítésével az emberek a bő termést szerették volna biztosítani. A maszkosok tánca bőséget idéző, jókívánságot kifejező.

Ma többnyire csak jó mulatság, érdekes látványosság az odalátogató turistáknak.

Kóka Rozália

Fotók: Bányai Ágoston

hogy is volt?

Disznóölés

A szolnoki Tisza Antal Úttörőházban minden esztendőben a gyerekek a perzseléstől a finom falatok elfogyasztásáig, a disznóölés minden mozzanatában részt vesznek.

A falusi emberek téli örömei közé tartozik napjainkban is a disznóölés. Telente, fagyos hajnalokon leszúrt disznók visítása veri fel a falvak csendjét. A házbeli gyerekek ilyenkor fejükre szorítják a takarót. Némelyik még sírva is fakad, sajnálja a kedves, öreg hízót. Hiszen egész nyáron hordta neki a zöldet, vakargatta a hátát!

A disznó perzselésére már előmerészkednek. Ezután már csak a hideg kergetheti be őket a házba. A hízó májából, véréből készített finom reggeli hamar feledteti a bánatot. Egész nap rengeteg a tennivaló. A gyerekek is segédkeznek, ki mit tud. Vízhordás, tüzelőhordás, húsdarálás, edények, fűszerek kézbe adása. Szaladj ide, menj oda – még a legkisebbeknek is.

Estére tele a ház mindenféle jóval. Hurkák dagadoznak az abáló lében. Kolbászok kunkorodnak a rudakon. Disznófő sajtok préselődnek a sajtolóban. A teknőkben sózott szalonnák, sonkák, oldalasok. Az asszonyok a disznótoros ételekkel bíbelődnek. Illatozik a tűzhelyen a toros káposzta. Hurka, kolbász sistereg a serpenyőben. Fánkok sülnek garmadával.

Megérkeznek a vendégek. Jókedvűen ülik körbe az asztalt. Kívülről megkopogtatják az ablakot:

– Szabad-e kántálni?

– Szabad! – szól ki a háziasszony.

Ringyes-rongyos ruhás maskarák tódulnak a házba. A vendégek találgatják, kik lehetnek. A kántálók rákezdik:

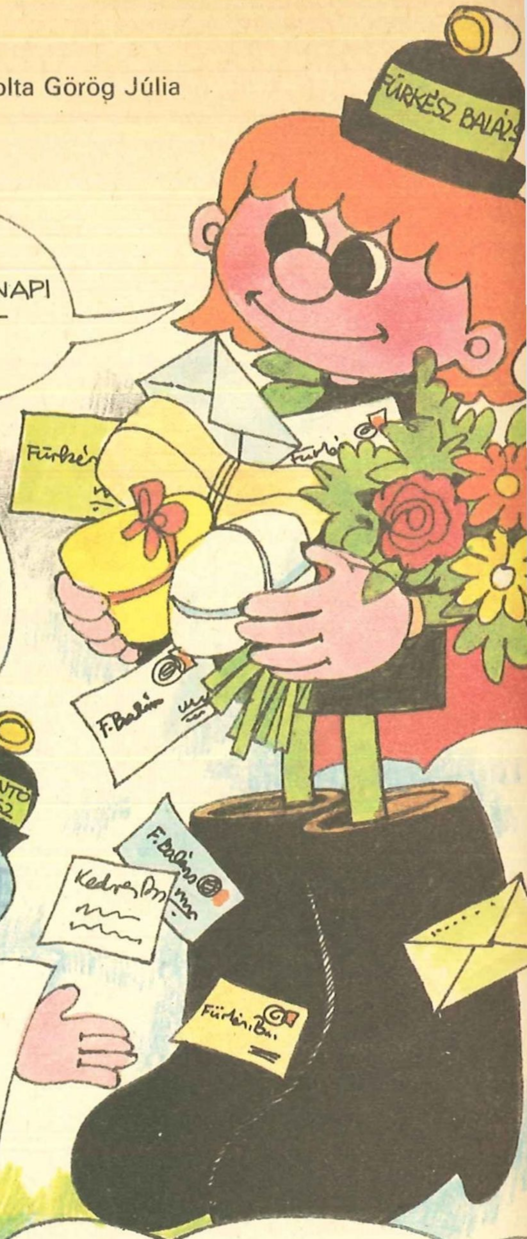
Fotók: Vida Vilmos

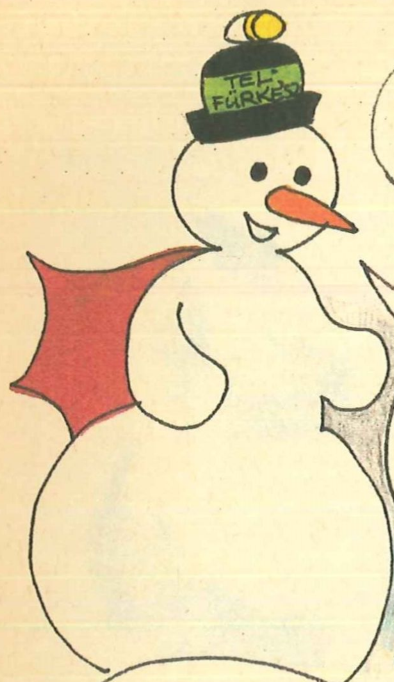
Disznót öltek itt,
Hurkát esznek itt.
Adjanak hát nekem is,
Fázik az én lábam is!
A disznónak négy lába van
Ötödik a farka,
Farka alatt egy kis luk,
Dugja be a gazda!

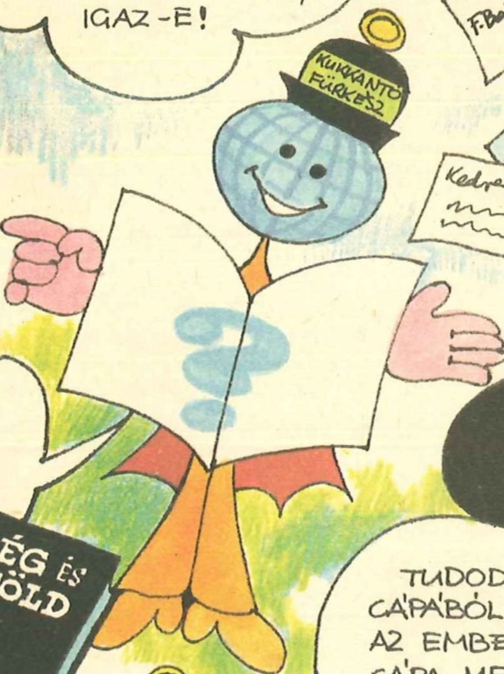
A gazdasszony egy jókora tányérra ebből is, abból is tesz. A gazda bort tölt a kántálóknak. Azok megköszönik az ajándékot, s továbbállnak. A vendégek csendesen énekelni kezdenek. Közben a háziasszony sorra ágyba teszi az elelbóbiskoló gyerekeket.

K. R.

Összeállította Jani Bernadette, rajzolta Görög Júlia

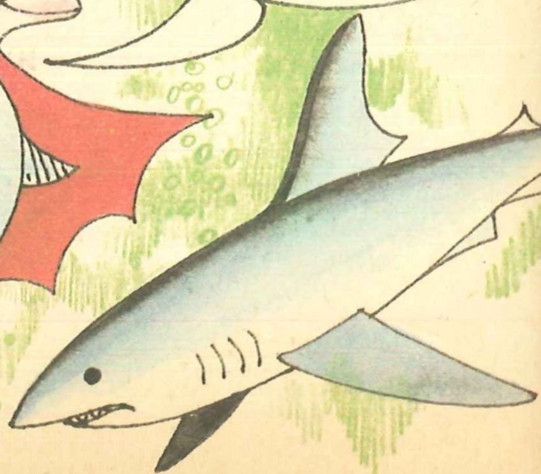

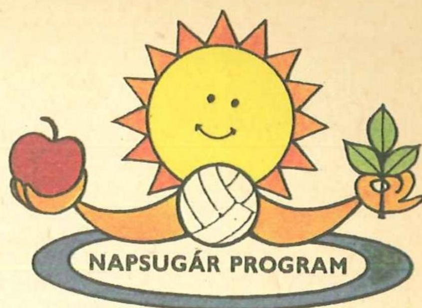

Pénz – money – деньги – geld

Az elmúlt egy hónapban sok minden történt. Egyre többet tudunk a háztartásról, és egyre több dolgot készítünk el mi magunk.

Peti befestette a tornacipőjét, én meg pompás hátizsákot varrtam a kinőtt farmeremből. Időközben „megdöbbentő" felfedezést is tettünk. A különböző ételreceptek nem úgy kezdődnek, hogy „végy fél kiló lisztet, 2 dkg élesztőt", hanem így: „végy magadhoz elegendő készpénzt." Szóval mindenhez pénz kell. Meg is kérdeztük anyut, hogy nálunk ez hogy is van. Engem ez annál is inkább érdekelt, mert én egyáltalán nem tudom beosztani. Ha van pénzem, megveszek a szomszéd bazárban mindenfélét. Aztán mehetek Petrához kölcsönkérni, és hallgatni a szemrehányásait. Van olyan is, hogy nem ad...

Egy szombat délután, amikor már mindent rendbe tettünk a házunk táján (Petra mosogatott, én a követ mostam fel, apu és anyu a szobákban takarított) anyu leült velünk az asztalhoz, és mindenféle borítékokat szedegetett elő a fiókból. Egyet én is ismertem: ha vásárolni megyek a közértbe, abból veszem ki a pénzt. Na, de hogy sorban haladjunk, az elején kezdem: apu és anyu minden hónap elején összeadják a keresetüket. Azután külön teszik a **rendszeres fizetni valókat.** Ilyen a lakbér, a fűtés, a villany- és gázszámla, a mi napközi díjunk és az ő ebédpénzük, no meg a villamos- és buszbérletek ára. Minden hónapban 500 forintot betesznek a takarékba az **előre nem látott kiadásokra.** Ezután kapjuk meg a **havi zsebpénzünket;** apunak és anyunak is van zsebpénze. A többi pénz ennivalóra és egyéb kiadásokra **külön borítékba** tesszük. Ebből mindenki kivehet, aki vásárolni megy, de fel kell írnia a **háztartási naplóba,** hogy mennyit és mire költi. Anyu ebből tudja, hogy havonta hogyan alakulnak a dolgok. Arra különösen figyel, hogy egészségesen főzzünk. Ezért mi sokkal több zöldséget, gyümölcsöt eszünk, mint például a szomszéd néniék.

Mostanában egyre többször halljuk anyuéktól, hogy **takarékoskodni kell.** Ahogy az árakat nézzük, alighanem igazuk van. Mióta rendszeresen járunk a közértbe, látjuk, hogyan változnak az árak. Így aztán veszélybe kerülhet az a terv is, amit apuék év elején beszéltek meg: milyen háztartási gépet vesznek, és kinek-kinek milyen fontosabb ruhára van szüksége. (Mert mi is növünk „terven felül". Hol nadrág kell, hol cipő...) Azt is meg szokták beszélni, hogy nagyobb családi ünnepekre: karácsony, születésnap, névnap stb. menynyit költhetnek.

Ennek a beszélgetésnek az lett az eredménye, hogy Petra készített egy táblázatot, hogy megtudja, mire költi a pénzét. Csinált egy **bevétel** és egy **kiadás** rovatot minden hónapra. Előrelátóan **megtakarítás** rovatot is nyitott. Amikor érdeklődtem, hogy ez mire jó, azt mondta, lesznek még ünnepek...

Nekem sem ártana egy ilyen táblázat, de hát én még csak 10 éves vagyok. Nektek van zsebpénzetek? Kíváncsi lennék, hogy ti hogyan osztjátok be. Lehet, hogy már táblázatotok is van? Vagy van jobb ötletetek? Írjátok meg!

Petra és Peti

Görög Júlia rajza

Látogatás egy romantikus várkastélyban

Nemzetközi Gyermekkönyvtár — München

Vigyázat, csalok! Csak a várkastély romantikus: tornyok, lőrések, körös-körül vizesárok, hattyúk –, de a két ember, akiről szólni akarok cseppet sem az. Vagy mégis? Annyi bizonyos, hogyha látnák: termet, tornyot neveztek el róluk ebben a kastélyban, egymásra néznének, és kitörne belőlük a kacagás... Fütyültek ugyanis a tekintélyekre, jó adag öngúnnyal, éleslátással és humorérzékkel áldotta meg őket a sors.

Újságírók és barátok voltak. Mindketten ugyanabban a szerkesztőségben dolgoztak.

Ha ideírom, A két Lotti, Emil és a detektívek, Május 35, biztosan felcsillan a szemetek: **Erich Kästner!**

Valóban, ő az egyik, akiről szó van, éppen 90 évvel ezelőtt, 1989. február 20-án született. Hogy mi köze van a romantikus várkastélyhoz, annak hosszú a sora. A történethez hozzátartoznak Kästner felnőtteknek szánt könyvei, amelyekben bátran bírálta, gúnyolta a németországi, gyilkos parancsuralmat: a fasizmust és kiszolgálóit. Ezért könyveit az akkori hatalom – 24 más, ugyancsak veszélyesnek tartott író műveivel együtt –, nyilvánosan elégette 1933-ban Berlinben, az Opera melletti téren.

Történetünk másik szereplője Jella Lepman. Nevét kevesen ismerik hazánkban, mert alig jelent meg írása magyarul. A fiatal újságírónő – egy kisfiú és egy kislány édesanyja – úgy érzi, hogy tenni kell valamit azokért az emberekért, akik önhibájukon kívül kénytelenek nyomorban és alávetettségben élni. Nemcsak az újság hasábjain, hanem személyes fellépéssel is, ahol csak lehet. Kihívja maga ellen a hatalom haragját, ezért 1936-ban gyermekeivel Angliába utazik. Németországban halál várt volna rájuk.

Csak a háború befejeztével tér vissza. Neki is, Kästnernek is lett volna számon kérni valója, bőségesen... Nem tették, előre tekintettek. Jól tudták, hogy minden gyűlölet és bosszú, újabb gyűlölködés forrásává lesz, amely a végtelenbe nyúlik. Ők ehelyett hidat akartak verni az emberek közé: a megértés, a megismerés, a szeretet és béke erejével. A gyerekekben, akiknek jogük van az élethez, az örömhöz, és egymás megismeréséhez, hiszen nem vagyunk egyformák. A megismerés, az egymás elfogadásának egyik legkitűnőbb eszköze pedig a könyv. És ebből legalább akadt még néhány szép, régi példány a romokban heverő Németországban. Jella Lepman összegyűjtötte ezeket a könyveket, és kiállítást rendezett belőlük. A békére, a megértésre, a sokáig nélkülözött derűre kiéhezett emberek pedig tódultak a kiállításra. Óriási sikere volt. Ez adta az ötletet: együtt kellene tartani ezeket a könyveket, hogy kölcsönzés útján bárki hozzájuk juthasson. Még továbblépve gyarapítani kellene a számukat nemcsak Németországból, hanem más országokból is. Az egész világból! Így született meg az első nemzetközi gyermekkönyvtár gondolata, amelynek megvalósítására Jella Lepman feltette az életét, és sikerrel járt! Erich Kästner buzgón támogatta őt. Jella Lepman ötletéből írta meg Kästner Az állatok tanácskozása című könyvét, amelyben az állatok nevetségessé teszik az egymás ellen acsarkodó embereket, és békességre bírják őket.

A **Nemzetközi Gyermekkönyvtár** a képen látható várkastélyban működik, és a közelmúltban ünnepelte fennállásának 40. évfordulóját. Az udvar alatti hatalmas piceraktárban, gombnyomásra guruló polcokon 450 ezer kötet könyvet őriznek. Ezer könyvkiadó küldi folyamatosan a szebbnél szebb könyveket. A kölcsönzőhelyiség, ahol a gyerekeket fogadják, az épület legszebb terme. Pedig valaha sertéseket tenyésztettek itt. Ma a gyerekek kedvenc helye: írókkal találkozhatnak itt, könyvekről beszélgethetnek, rajzolnak, festenek, barkácsolnak, és nyelveket is tanulnak. A nagy előadóteremben függ Jella Lepman arcképe, ezt a termet róla nevezték el, a várkastély bejárata feletti torony pedig Erich Kästner nevét viseli.

Aki belép a toronyszobába, Kästner gondolkodó-karosszékét, és néhány más bútorát láthatja. Ott áll a szobra is. Ércszobor, mint azé a királyé, akinek regénybeli szobrára egy regénybeli parkban, bajuszt és vörös orrot pingált egy regénybeli kisfiú. Emilnek hívták. De ki tudja miért, valami csoda folytán, erre a szoborra még soha senkinek sem akaródzott bajuszt és vörös orrot festeni...

Kun Magda

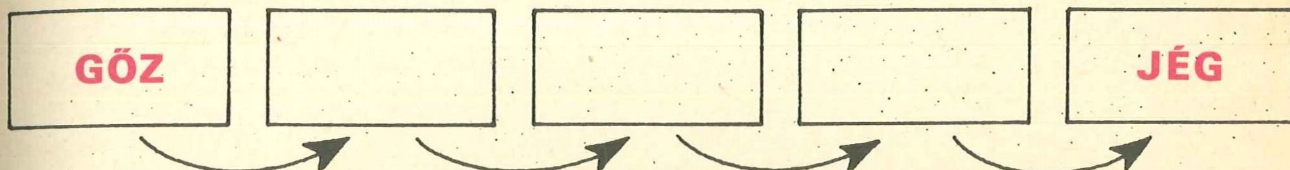
BETŰZGETŐ

Az első osztályosok oldala

Egy jó nyelvi játékot ajánlunk neked. Keresd meg azokat az értelmes szavakat, amelyek segítségével eljutsz a GŐZ-től a JÉG-ig. Játékszabály: minden lépésnél csak egy betűt változtathatsz, de úgy, hogy minden szó értelmes legyen.

Játék indul:

Hány lépéssel jutottál el a célhoz?
Ha kedved van, írd meg nekünk is a lépéseket.

E

No nézd! Azt hittem, egy E betűt látok.

L

Pedig ez egy L betű, csak jelmez van rajta.

PFJCVI

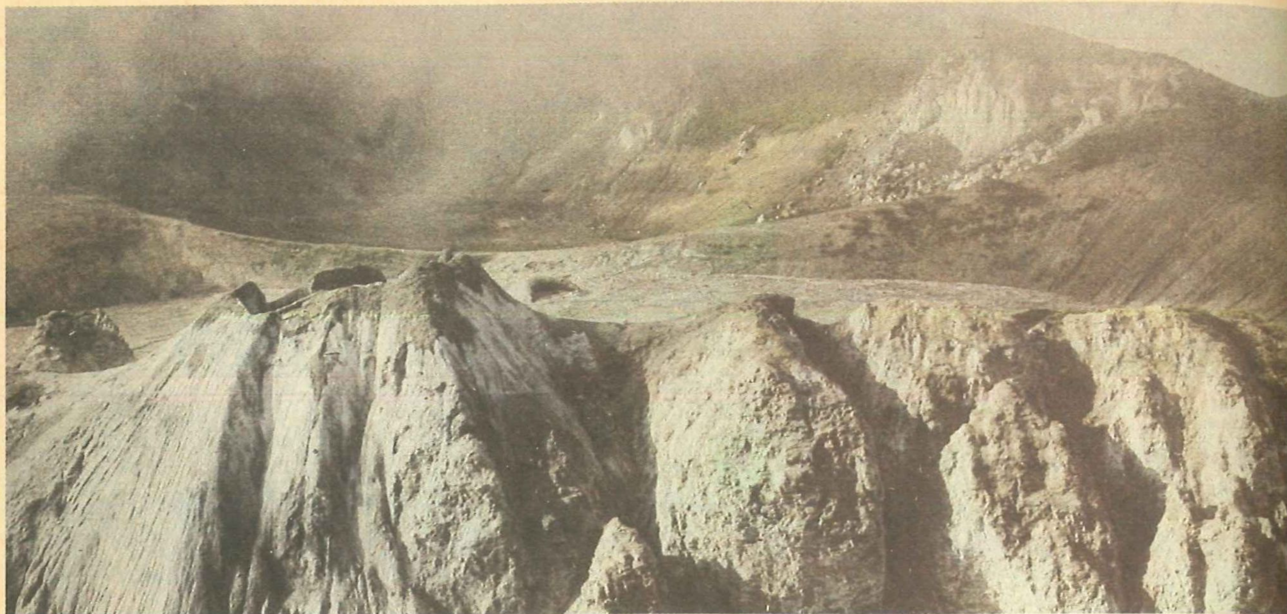
Ezek a betűk is jelmezbe akarnak öltözni.

Találd ki, melyik betű milyen jelmez mögé bújt!

BUOMTE

Rajzolta **Marék Veronika,** összeállította **Zentai Mari,** szaktanácsadó **Winkler Márta.**

és olvas-

A szerző felvétele

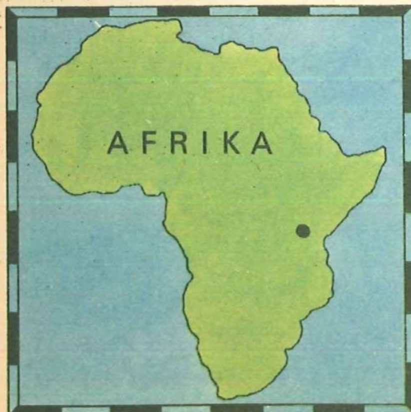
Az isten hegyén

Holdfényes február éjszakán vágunk neki az Ol Doinyo Lengai-ra kapaszkodó útnak, mely Kelet-Afrika legveszélyesebb tűzhányójára vezet. A környékbeli vándorló pásztorok – a maszájok – istenként tisztelik félelmetes kitörései miatt. Táborunk kis patak partján áll, közel a híres hasadékvölgy falához, amely óriási sebhelyként szántja végig a fekete kontinens keleti részét. Vezetőnk – aki Fülöp névre hallgat – már nem hisz a babonákban, gimnáziumba jár, többé-kevésbé angolul is beszél. Lándzsa helyett hosszú bottal halad kis expedíciónk élén. Ezzel zörgeti maga előtt a magas füvet, ahol bizony sok mérges kígyó rejtőzhet. Elemlámpáink fényében egy leopárd szeme villan.

Vízmosások partján kapaszkodunk egyre feljebb. Ezeket felhőszakadások vájták a puha vulkáni hamuba. Errefelé ritka ugyan az eső, de ha egyszer esni kezd, olyan mintha dézsából öntenék. Pirkadatkor látjuk csak meg, milyen mélyek ezek a vízmosások! Faluk aláhajlik és olyan puha, omlós, hogy reménytelen lenne kimászni belőlük. Fent a tűzhányó csúcsán gőzfoszlányokat világít meg vakítóan a Nap, ezek jelzik, hogy a vulkán csak pihen, de még nem aludt ki. Utolsó nagy kitörése 1983-ban volt. Fülöp is látta, miként borította be forró fekete hamuval a környéket, a maszáj harcosok nagy riadalmára.

Több mint kétezer méterrel kell még magasabbra jutnunk. A hegy felső részén teniszlabda nagyságú vulkáni bombák görgetege alkotja a lejtőt. Alig lehet rajtuk felfelé kapaszkodni. Ketten – rossz bakancsunk miatt – visszafordulunk. Két társunk viszont Fülöp vezetésével eltűnik a kráter pereme mögött. Amikor este újra találkozunk, lelkesen mesélik el, milyen félelmetes, forró iszaptavak fortyognak a kráter mélyén. Egynapos pihenő után – kölcsön bakancsban – újra nekivágunk a 2900 méter magas hegynek. Déltájban már fenn állok a köralakú kráter szegélyén. Lent, mint zajlás után a jégtáblák, furcsa, fehér sóval szegett töredezett lávafelszín látszik. Mikor aláereszkedem, lépteim alatt úgy cseng, mint az üveg. Kis, kunyhóformájú lávaképződmények tövében pokoli forró anyag fortyog. Óriási buborékokat fúj a kénes gőz, magasba lövelli a fekete vulkáni iszapot. Úgy érzem magam, mintha innen egyenesen a Föld mélyébe nyílna meg az út.

Dr. Juhász Árpád

Ha megcsordul az eresz

A február igazi téli hónap, de azért a vége felé mind több jel mutat arra, hogy a tavasz már valahol a kertek alatt bujkál. Ha a komor fellegek közül kidugja mosolygó arcát a nap, az ereszeken lógó kövér jégcsapok a szivárvány minden színében csillogni és olvadni kezdenek. Először csak néhány szégyenlős csepp hull a földre, de amikor a nap még magasabbra emelkedik, a házak tövében mindenütt kis tócsák terpeszkednek, és ahogy azt mondani szokták, csurog, csöpög minden.

Az erdőben is hírét vették a közelgő tavasznak, és az öreg tölgyeken vidáman trillázni kezdenek a csuszkák. Fel és alá szaladgálnak a törzseken, innét kapták a nevüket is. Mintha csak csúszkálnának rajta. Színezetük felül kékesszürke, alul rozsdabarna. Télire is nálunk maradnak, biztosan láttátok már őket az ablak előtt álló etetőn. Nagyon szeretik a napraforgót, amit pedig már nem tudnak megenni, fakéreg mögé, fali lyukakba dugdossák. A tavaszi esők nyomán a kéreg alól kihajtó kis palánták a csuszka gyűjtőszenvedélyéről árulkodnak.

A vén tölgyek magas ágain furcsa élősködő növények kapaszkodnak. A fagyöngy sárga bogyóit télen a piacokon is szokták árulni, de kedvenc csemegéi a pettyes mellű léprigóknak is. Felülnek a fagyöngybokorra, és egyik sárga bogyót a másik után kebelezik be. Óvatos madarak, ember közeledtére többnyire már messziről felkelnek, és hangos cserregéssel menekülnek.

Február végén még rendszerint jég borítja a Kisbalaton és a Velencei-tó vizeit, de az első tavaszi vendégek azért már ilyenkor megérkeznek. Az ezüstszürke szárnyú nyári lúdpárok hangosan gágogva repülnek a sárgásan hullámzó nádas felett. Távolabb néhány szürke gém és egy hófehér nagy kócsag evez lusta szárnycsapásokkal. Egy tóparti öreg fűzfán kormoránok üldögélnek. Fekete madarak, de már nászruhájukat viselik, fejük és a nyak oldalai fehéresek. Messziről nézve olyanok, mintha megőszültek volna.

A sűrű nádszegélyben barkóscinegék felelgetnek egymásnak csengő hangjukon. Színezetük az avas nádéra emlékeztet (védőszín), alig lehet észrevenni őket. Szerencsére egy kíváncsi hím felmászik a nádszálra, hogy jobban körülnézhessen. Nagyszerűen látni lefelé mutató fekete tollbajuszát és narancssárga csőrét. A barkóscinegék tavasztól őszig rovarokkal és pókokkal, a téli hónapokban apró magvakkal élnek, ehhez a kettősséghez gyomruk átalakulással alkalmazkodik.

Schmidt Egon

Kormoránok

Fotó: Bécsy László

Fiúaltató

Bari Károly költő gyűjtötte és fordította ezt a szép cigány altatót. A Kisdobosok zsebkönyvében csak részletet olvashattál belőle, ezért adjuk most közre az eredeti verset. Ha többet szeretnél tudni a cigány költészetről, olvasd el a **Cigány bölcsődal** című kötetet. (Móra könyvkiadó)

Gyönge kicsi virágocskám,
gyönyörű kis madaracskám,
apádat idéző varázs,
két szemecskéd két kis parázs!

Mocorogsz, mint a bogárka,
hazajön hozzád apácska,
vásárba vitt egy szép csikót,
hoz majd neked fehér cipót!

Hoz majd neked fehér selymet,
abból varrok kicsi inget,
inged villog majd fényesen,
alukálj csak szép csendesen!

Tejecskét ha sokat szopol,
gyönyörű szépet álmodol,
álmodban a felhőkig szállsz,
madarakkal körtáncot jársz!

Tejecskémmel megetetlek,
erős emberré nevellek,
nyomodban majd lányok járnak,
téged lesnek, téged várnak!

Napfényt hódít majd a munkád,
rezet kovácsolsz, mint apád,
két szürkédet jól meghajtod,
a nagy világot bejárod!

Dobra verjük

A IV. kerületi Úttörőház a Jövő Évezred Kutatói számára expedíciót szervezett. A szakkörön a kutatók, azaz a gyerekek tervezik meg a jövő iskoláját, divatját. Megismerkednek az űrhajózással, képzeletben kapcsolatot teremtenek más bolygóbeli lényekkel. A jövőkutatók egész évben várják új tagok jelentkezését, hogy együtt tervezhessék a jövő évezredet. Cím: Bp. 1042 István tér 14.

*

Már kapható a könyvesboltokban és a hírlapterjesztőknél a nyelvi rejtvényfüzet legújabb darabja, az ACTIVITY BOOK. A rajzunkon látható rejtvényen kívül még több hasonlót találhatsz benne. Ha megfejted és február 28-ig a megfejtést beküldöd, nyerhetsz egy ACTIVITY BOOK-ot.

*

A hajdúnánási úttörőelnökség szervezte meg az Egyszer volt, hogy is volt... játék városi találkozóját. A várban, a városi könyvtárban a gyerekek népi hagyományokkal, szokásokkal ismerkedhettek meg. Kiállítást rendeztek a beérkezett rajzokból. Népmeséket hallgattak, bábokat, szalmakalapokat készítettek. De volt ételkóstoló is, mindenki legnagyobb megelégedésére.

*

1958. február 15-én Budapesten megalakult a Gyermek- és Serdülőkori Mozgalmak Nemzetközi Bizottsága – közismertebb néven a CIMEA. Az alapító országok között ott volt Magyarország is. Munkájukkal a gyerekek békés, boldog jövőjének megvalósítását szolgálják. Ha a szervezetről szeretnél többet tudni, vagy kiadványaiból vásárolni (naptár, plakát, képeslap) írj a következő címre: CIMEA Titkárság, Budapest 1939 POB 147.

*

Egy szemfüles olvasónk észrevette, hogy az októberi Kisdobosban a Budapesten álló Bartók szobrot Varga Imrének „ajándékoztuk". Somogyi Józseftől, a szobor készítőjétől és az olvasóktól elnézést kérünk a hibáért.

1988. november 26-án a Junior Vendéglátó Vállalat és a Kisdobos szerkesztősége Halnapot rendezett, a Pajtás étteremben. Azok a budapesti olvasóink voltak hivatalosak, akik helyesen oldották meg az októberi számunkban megjelent Junior rejtvényt. Kóka Rozália mondott mesét, Borsányi Irén gitározott, énekelt, Császárné Benke Mária – a Szupernagyi – tornázott és beszélt a helyes táplálkozásról. Ezt követte az ebéd: rostos ivólé, majonézes kukorica, halfilé, sajtos puffancs és túrós-málnás sütemény.

*

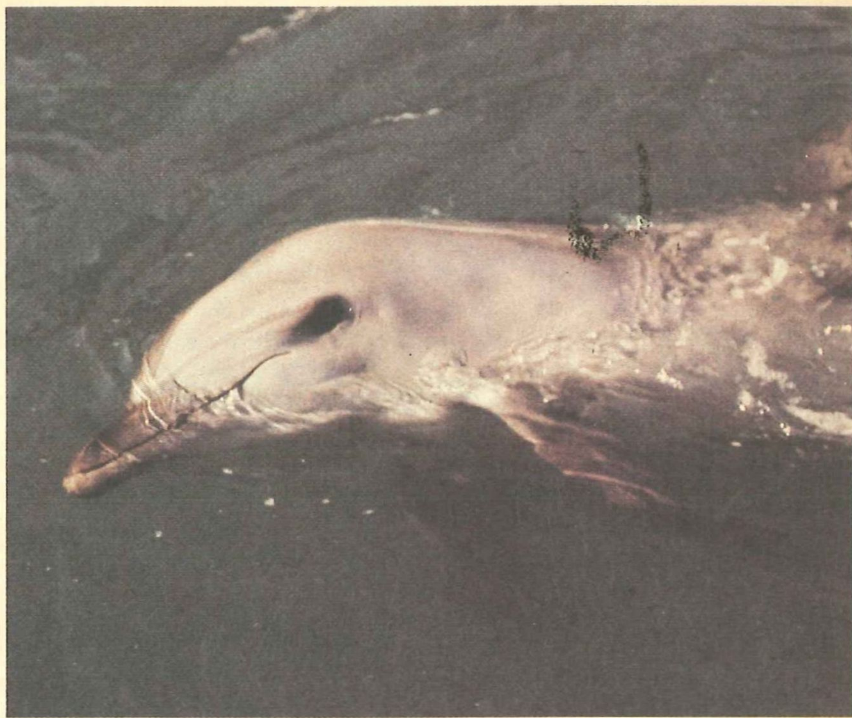
Who took my shadow?

Mike
Mrs Simpson
Grandpa
Sally
Skippy
Molly
?

I think, Mike took Molly's shadow.

5

Váratlan csodák

A szerző felvétele

A szárazföldeket, kontinenseket tengerek és óceánok ölelik körül. Földünk nagyobbik felén a víz uralkodik. Az ember évezredek óta kimerészkedett a titokzatos mély vízre, hogy halásszon, árut szállítson.

Ennek ellenére csak az utolsó két-háromszáz évben fejlődött igazán a hajózás. A víz alatti birodalom megismerése pedig alig egy emberöltővel ezelőtt kezdődött.

A hajós számára a nagy vizek ma is kalandos utazást, messzi földek érdekességeit kínálják. A Szent Jupát fedélzetén számos váratlan kalandban és érdekességben volt részem. Láttam, ahogy az élettelennek tűnő hullámok között néha megmutatja magát a gazdag, víz alatti élővilág. A hajó körül delfincsapatok játszottak, mutatványaikkal szórakoztattak bennünket. Olyan pontosan, egyszerre csinálták mindent, mintha csak idomították volna őket. Néhányszor óriás szürke tömeg, a hajónknál kétszer nagyobb bálna emelkedett mellettünk a felszínre. Nagyokat fújtatott, s mintha észre sem venne bennünket, újra alámerült. Ki hinné, hogy ez a hatalmas állat parányi élőlényekkel, rákokkal táplálkozik?

Más érdekességek is bőven akadtak. Például: repültek a halak! Igen, a repülőhalak ezt is tudják. A hullámok fölött vitorlázva menekülnek üldözőiktől. S tudjátok-e, hogy kerül a madár a víz alá? A szulák a magasból élő torpedóként zuhannak alá, s méterekkel a felszín alatt csípik el zsákmányukat.

Éjjel a sötét mélységből titokzatos zöld fények villantak fel, s a hajó hosszú, fénylő csíkot húzott maga mögött. A parányi világító lények ezzel jelezték, hogy valami megzavarta őket.

Szigetet sokfélét láttam. Olyan kicsit is, amely egyetlen tisztásból áll. A tisztáson egy falucska, s annak egyetlen útja, mely egy kicsi kikötőhöz vezet. De akkorát is, hogy akár egész Európa elférne rajta. Ez Ausztrália. Kétszáz évvel ezelőtt fegyenceket telepítettek oda. A sziget őslakói a maorik.

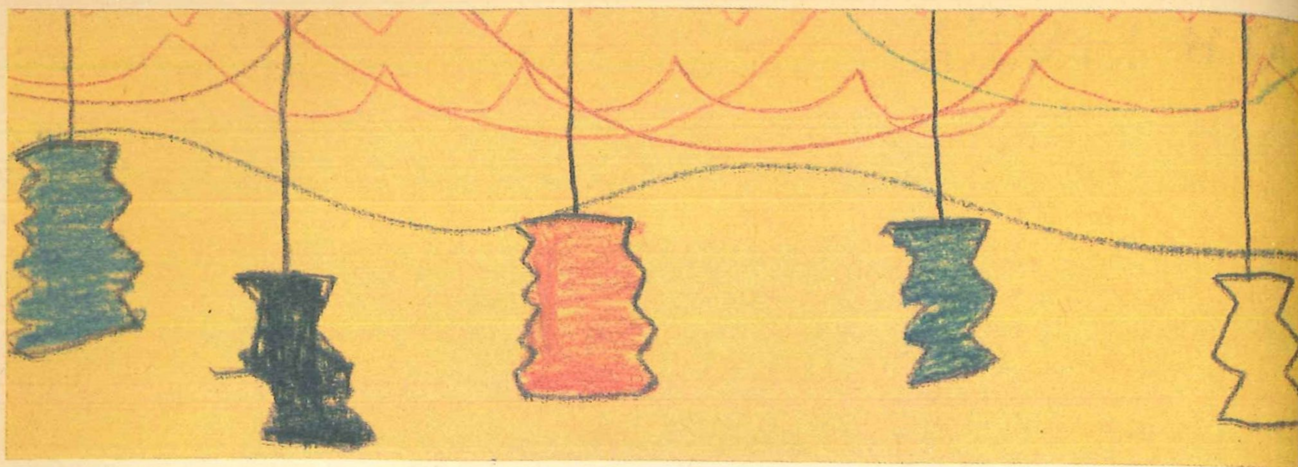
Láttam furcsa jelenségeket is. Egyik éjszaka a Déli-sark felől fények emelkedtek az égre, s zöldesen derengő kupolát rajzoltak a látóhatár fölé. Ekkor találkoztam a természet egyik csodájával, hisz a déli-sarki fényt csak nagyon ritkán lehet megpillantani!

A lidércfényt elektromos jelenség okozza. Régen a hajósokat ijesztgette sötét éjszakákon. Képzeljétek el, hogy az árbóc csúcsa magától halványan világított, s még zizegett is ráadásul! Nem csoda, ha babonás volt a régi idők tengerésze!

S megannyi más csoda is körülvette hajónkat. Ezekre a csodákra, érdekességekre gondolok most, míg az új expedícióra, az újabb kalandra készülök.

Gál József

Postafiók 100

Miről is írhatnék februárban, ha nem a farsangról, a jókedvű ünneplésekről, amellyel elűzzük a telet, s közben a tavaszra kacsintunk. A **komorói Petőfi Sándor Úttörőcsapattól** érkezett levél farsangi jelmezbálról tudósít:

„Hagyományaink szerint minden raj egy-egy műsorral készül a farsangra. CIMEA tagországokat mutattunk be, mi írtuk a forgatókönyvet is. A búcsúzó nyolcadikosok ebből az alkalomból saját szerzeményű dalukat adták elő. A második napon az alsó tagozatosok mutattak be mesejátékokat. Mindig az elsősöket várjuk a legjobban, hiszen ők az újak. Találkozhattunk holddal, nappal, mézeskalácshuszárral, és a szúnyogtól a medvéig mindenfajta állattal. A 150 férőhelyes kultúrházba kétszázötvenen préselődtünk, de megérte, hiszen mindenki nagyon jól szórakozott."

Tarkó Bálinttól (Szeged, Madách Imre Általános Iskola) azt tudtam meg, hogy az osztályfarsang keretében nemcsak a diákokat, hanem a szülőket is megmozgatták. A lufifújó versenytől a kötélhúzásig mindenütt ott voltak, együtt játszottak a gyerekekkel.

A **faddi 3. b osztályosok** arról írtak, hogy osztálytársuk nyerte meg a jelmezversenyt, Rózsaszín Párducnak öltözött.

Ha tanácstalanok lennétek, hogy mit vegyetek fel, akkor ajánlom: pakoljátok ki a ruhásszekrényt, másszatok föl a padlásra, kutassatok, keressetek a molyrágta csipkés ruhák között, s lehet, hogy ti lesztek a nyertesek a dédi régi ruhájában.

Február végén, március elején a bágyadt napsugár lassan erőre kap, s életre kelti az alvó természetet. A **balsai Móra Ferenc raj** hagyományos télűző játékkal segített a tavasznak. Tavalyi levelükből idézek:

Régen a lányok tavasz közeledtén szalmából és rossz ruhából kiszebábut készítettek. Énekszóval vitték a határba és elégették, vagy ha volt folyóvíz, beledobták, így űzve el jelképesen a telet. Közben ezt a mondókát énekelték:

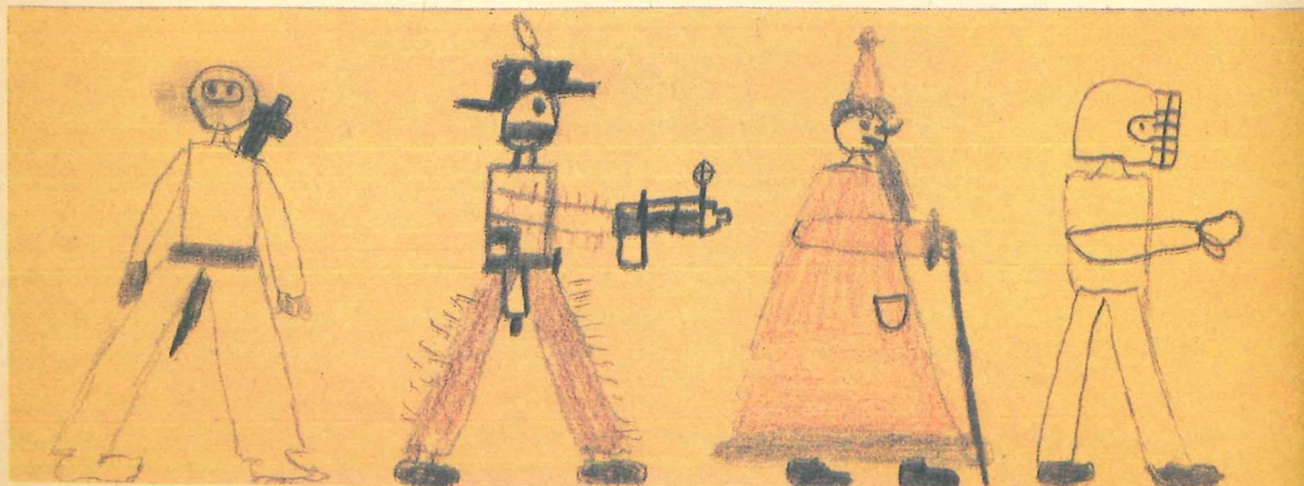
Haj ki, kiszi, kiszőce
A másik határba!
Gyere be, sódar
A mi kis kamránkba!
Kivisszük a betegséget,
behozzuk az egészséget.
Haj ki, kiszi, haj!

Mi is kedvet kaptunk és készítettünk szalmafejű kiszebábut. Kivittük a Tiszához, elmondtuk többször a mondókát, és zsupsz, jó messzire behajítottuk a vízbe.

Szívesen olvasnám az idei farsangi, télűző játékokról szóló leveleket!

Jó farsangi mulatságot kíván mindnyájatoknak barátotok:

Dobos Dorka

Barátunk a számítógép

A programot beírás után RUN-nal indítsátok. A képernyő közepén kis sötét négyzet jelenik meg. Ez a rajzoló kurzor. A kis kurzort a négy iránybillentyűvel fel-le és jobbra-balra mozgathatjátok. Ezenkívül ha a Q billentyűt nyomjátok meg, balra ferdén felfelé, a W-re jobbra felfelé, az A-ra balra lefelé, az S-re jobbra lefelé mozdul el a kurzor. Mozgás közben a kurzor vonalat húz.

Ha egy vonalnak vége van, és új pontból új vonalat akartok kezdeni, nyomjátok meg az N billentyűt. Ezután a kurzor mozgás közben nem hagy nyomot (ilyenkor csak a 4 iránybillentyűvel mozgatható). Ha újra rajzolni akartok, az R billentyűt nyomjátok meg.

A program tehát kétféleképpen dolgozik: „R módban" rajzol, „N módban" nem rajzol. Ha egy vonalat törölni akartok, ráviszitek a kurzort, és egyik végétől a másik felé haladva minden lépésnél megnyomjátok a T billentyűt. A vonal így pontonként eltűnik. Egy körülhatárolt területet be is festhettek, ha a kurzort „N módban" a terület belsejében viszitek, és megnyomjátok az F gombot.

Számtalan érdekes rajzot készíthettek. Mi is bemutatunk kettőt, ez a program rajzolta őket. A rajzok vonalai apró négyzetekből állnak össze, így kockás papíron előre meg is tervezhetitek őket.

Feladatot is adunk: tervezzetek kockás papíron rajzokat! A legjobbakat küldjétek be! A beküldők között értékes ajándékokat (számítástechnikai könyvek, magnószalagok) sorsolunk ki. A játék C+4, C 16 gépekre készült.

Pethes Endre

```
10 GRAPHIC1,1:COLOR0,2:COLOR1,10,4:SCNCLR
20 X=156:Y=96:BOX,0,0,3,3,,1
30 SSHAPEA$,0,0,3,3
40 SSHAPEZ$,X,Y,X+3,Y+3:GSHAPEA$,X,Y,0
50 GETKEYA$:IFA$="R"THEN70:ELSE60
60 IFA$="N"THEN150
70 IFA$=CHR$(145)THENY=Y-4:GOSUB290:GOTO30
80 IFA$="Q"THENX=X-4:Y=Y-4:GOSUB290:GOTO30
90 IFA$=CHR$(17)THENY=Y+4:GOSUB290:GOTO30
100 IFA$="A"THENX=X-4:Y=Y+4:GOSUB290:GOTO30
110 IFA$=CHR$(29)THENX=X+4:GOSUB290:GOTO30
120 IFA$="W"THENX=X+4:Y=Y-4:GOSUB290:GOTO30
130 IFA$=CHR$(157)THENX=X-4:GOSUB290:GOTO30
140 IFA$="S"THENX=X+4:Y=Y+4:GOSUB290:GOTO30
150 BOX,0,0,3,3,,1:SSHAPEA$,0,0,3,3
160 SSHAPEZ$,X,Y,X+4,Y+4:GSHAPEA$,X,Y,0
170 GETKEYA$:IFA$="R"THEN30
180 IFA$=CHR$(145)THENY=Y-4:GOSUB280:GOTO240
190 IFA$=CHR$(17)THENY=Y+4:GOSUB280:GOTO250
200 IFA$=CHR$(29)THENX=X+4:GOSUB280:GOTO260
210 IFA$=CHR$(157)THENX=X-4:GOSUB280:GOTO270
220 IFA$="T"THENBOX0,X,Y,X+3,Y+3,,1:GOTO150
230 IFA$="F"THENPAINT,X+4,Y+4:GOTO150
240 GOSUB290:GSHAPEZ$,X,Y+4,3:GOTO150
250 GOSUB290:GSHAPEZ$,X,Y-4,3:GOTO150
260 GOSUB290:GSHAPEZ$,X-4,Y,3:GOTO150
270 GOSUB290:GSHAPEZ$,X+4,Y,3:GOTO150
280 SSHAPEY$,X,Y,X+4,Y+4:RETURN
290 GSHAPEA$,X,Y,2:RETURN
```

FEBRUÁRI FEJTÖRŐ

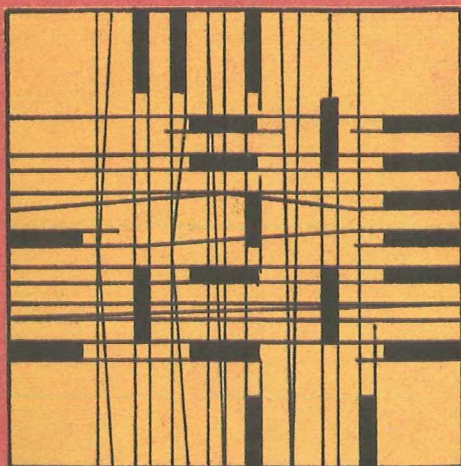
T	Á	B	O	R	=	○						
L	A	K	A	T	=	○						
P	Á	L	M	A	=	○						
M	Á	S	O	L	=	○						
R	E	Z	E	G	=	○						
U	G	R	Á	S	=	○						

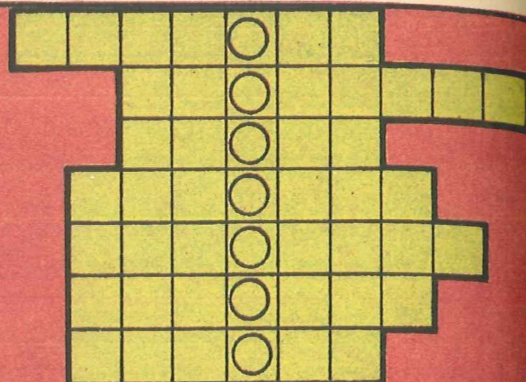
Szóképzés

A bal oldali tábla ötbetűs szavaiból képezz új, értelmes szavakat! Írd ezeket a jobb oldali tábla megfelelő soraiba. Ha helyesen oldottad meg a feladatot, az új szavak kezdőbetűiből egy olyan név alakul ki, amelyhez egy kedves népszokás fűződik. Ezt küldd be!

Betűfonás

Ha az ábrát a szemedhez emelve egy bizonyos szögben megdöntöd, majd balra fordítod, két, időszerű szó válik olvashatóvá. Ezt a két szót küldd be!

Madarak

Az alább felsorolt hét itt telelő madár nevét írd be az ábra vízszintes soraiba, úgy, hogy a körökkel megjelölt függőleges oszlopba kerülő betűk, felülről lefelé olvasva egy nyolcadik madár nevét adják. Ezt a madárnevet kell beküldeni.

CINEGE, CSUSZKA, HARKÁLY, HOLLÓ, ÖKÖRSZEM, SORDÉLY, VÍZIRIGÓ

Közmondás

Az ábra szótagjaiból egy aktuális közmondás rakható össze. Megfejtésül ezt a közmondást küldd be!

Készítette Zala József

A rejtvények megfejtését február 20-ig küldjétek be nyílt levelezőlapon. Címünk: KISDOBOS 1502 Budapest, Postafiók 100.

A novemberi fejtörő helyes megfejtése

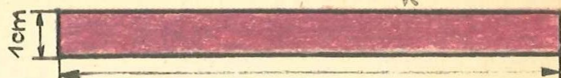
Kitöltöcske: Vitamin. **Közmondás:** Tisztaság fél egészség. **Szóvirág:** Ép testben ép lélek. **Egyformák?:** A 2-es és a 9-es számú figura egyforma.

A novemberi fejtörők helyes megfejtéséért 50 Ft-os könyvutalványt nyert:

Janzer Zsolt, Takács Szilvia, **Budapest;** Alpár Vera, **Pécs;** Árki István, **Madocs;** Babári Attila, **Pápa;** Bakos Márta, **Gyékényes;** Baráth Krisztina és János, **Nyírbátor;** Baukó Norbert, **Battony;** Báger Eszter, **Szombathely;** Beviz Tamás, **Karancslapujtő;** Boda Melinda, **Bakonycsernye;** Császár Zoltán, **Zákányszék;** Csoboth József, **Aparhant;** Dienes Zoltán és Erzsébet, **Szerep;** Disznós László, **Debrecen;** Ferencz Gábor, **Pápa;** Fúró István, **Nyírábrány;** Geiger Attila, **Zalaegerszeg;** Gyurina György, **Sződ;** Hamza István, **Gyomaendrőd;** Ipancsik Kinga, **Eger;** Katona Zsuzsanna, **Paks;** Kelemen Tamás, **Pécs;** Kertli Csilla, **Felgyő;** Kocha Klaudia, **Kaposmérő;** Kocsis Barbara, **Veszprém;** Kovács András, **Demecser;** Kovács Sándor, **Kaposvár;** Makány Tamás, **Pécs;** Márton Lili, **Törökszentmiklós;** Mészáros József, **Mihályháza;** Morvay Eszter, **Győr;** Nagy Marietta, **Rábaszentandrás;** Németh Tímea, **Gárdony;** Porcsin Rita, **Kaba;** Sabján Melinda, **Bocfölde;** Simondán Szilvia, **Békéscsaba;** Sipőcz Zsolt, **Nyárád;** Sövegjártó Áron, **Sopron;** Spilák András, **Zalaegerszeg;** Szabó Vernika, **Toponár;** Szécsényi Dóra, **Szabadegyház;** Takács Lajos, **Székesfehérvár;** Tóth Andrea, **Mezőkövesd;** Tóth Róbert, **Tépe;** Tulok Balázs, **Szombathely;** Váry György, **Zalaegerszeg;** Vincze Magdolna, **Kunhegyes.**

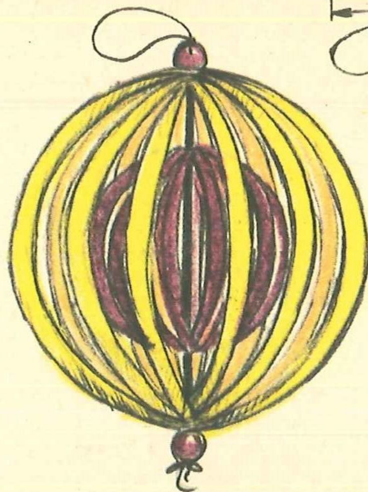
VARÁZSKEZEK

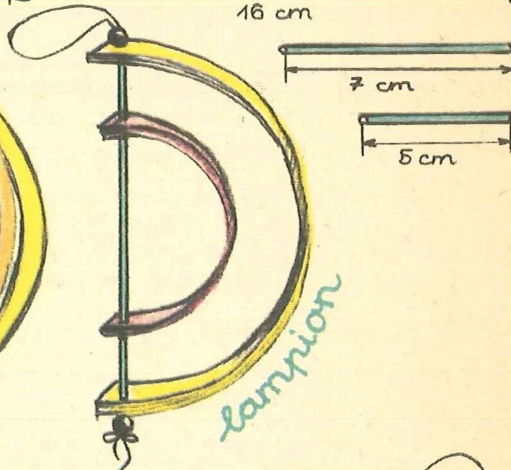
Farsangi teremdíszek

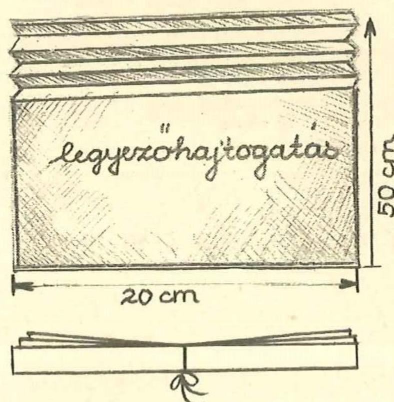
Hangulatossá, vidámmá tehetitek a jelmezbál helyszínét, néhány dísz elkészítésével.

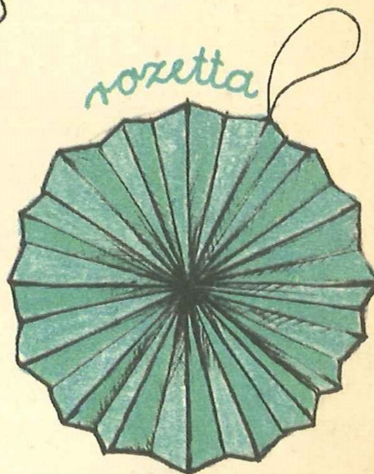
Lampion: Két vagy több színes papírból, szívószálból, és két gyöngyből készül. A papírt az ábra szerint vágjátok csíkokra. Legalább 10-10 db-ra lesz szükség. (A külső gömbhöz többet is használhattok.) Elkészítése egy nagy tű és erős cérna segítségével történik a következő sorrendben: gyöngy, külső gömb csíkjai, az egyik kicsi szívószál, belső gömb csíkjai, nagyobb szívószál, és így tovább...

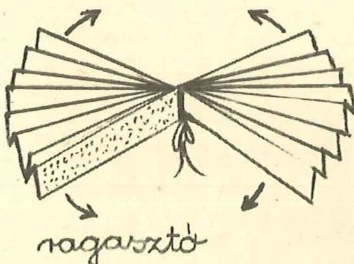

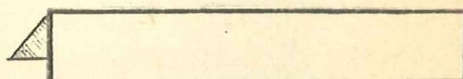
Rozetta: Anyaga kreppapír. Méretei lehetnek nagyobbak, de a hossza legalább kétszer akkora legyen, mint a szélessége. Hajtogassátok össze, mint egy legyezőt, majd középen kössétek át. Ezután az ábra útmutatása szerint kör alakban nyissátok szét, és ragasszátok egymáshoz a legyező szárait. Az egyik oldalnál zsineget is tegyetek a két oldal közé, melynek segítségével felfüggeszthető.

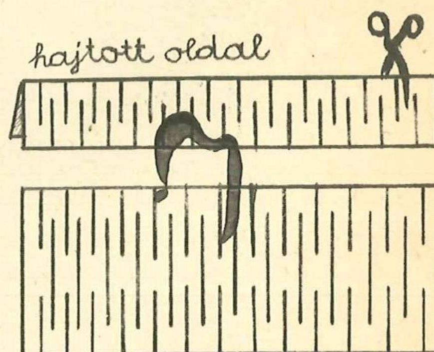

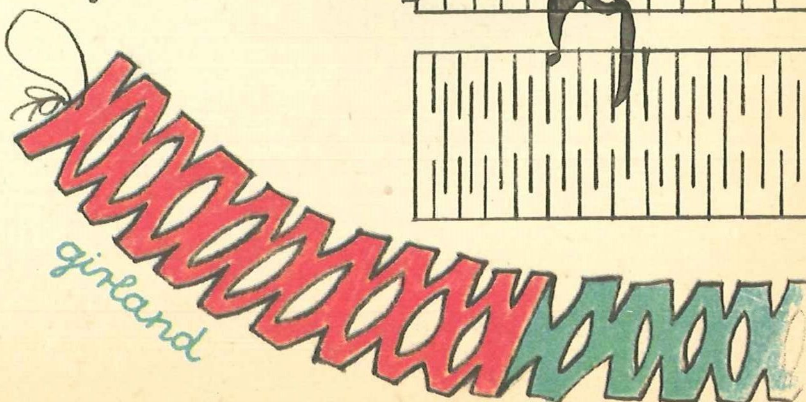

Girland: Anyaga színes papír, de lehet krepp is. Vágjatok bármilyen nagyságú téglalap alakú papírt, és hosszában hajtsátok össze. Az ábra alapján vagdossátok be, majd ismét hajtsátok szét. Készítsetek sokat, és többszínűt. Folyamatosan ragasszátok egymáshoz a girlandokat. A két végén vékony zsineg tartja.

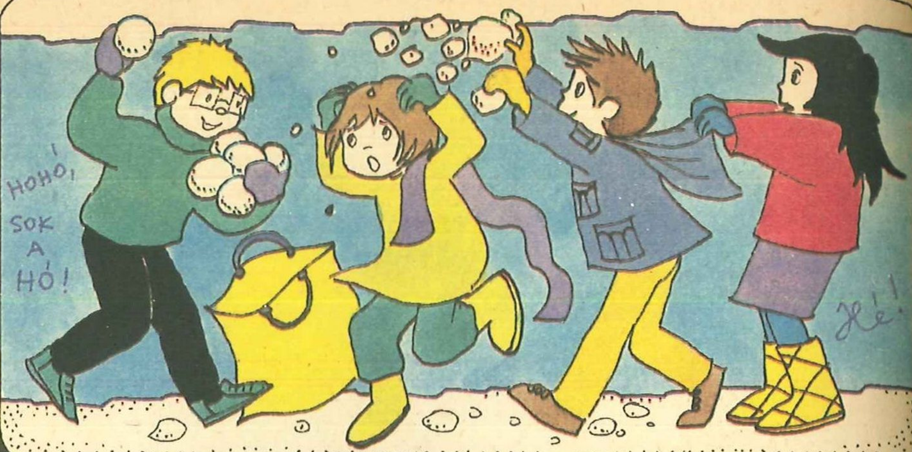

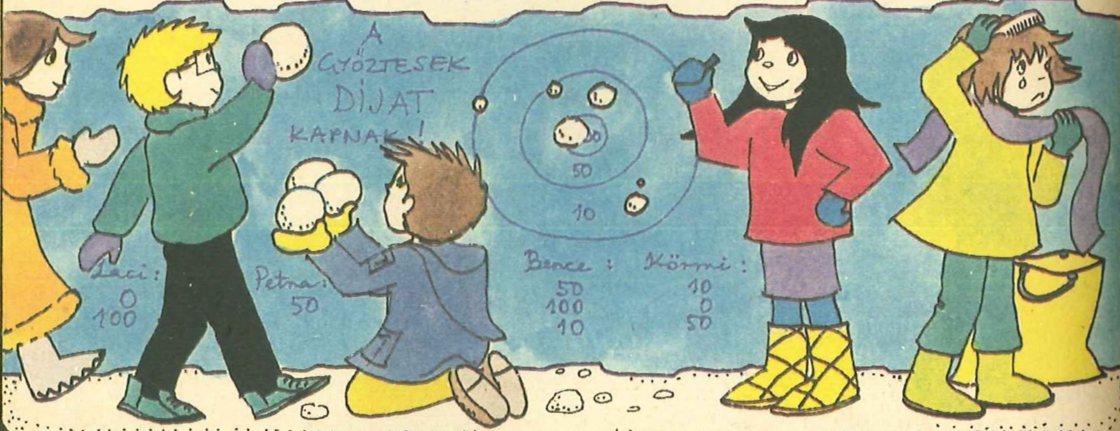
Szabó M. Katalin

A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá...

Bence és Körmi alaposan megdobálta Zsófit. Réka közbekiáltott: -Hagyjátok békén! Rendezzünk hógolyózó versenyt!

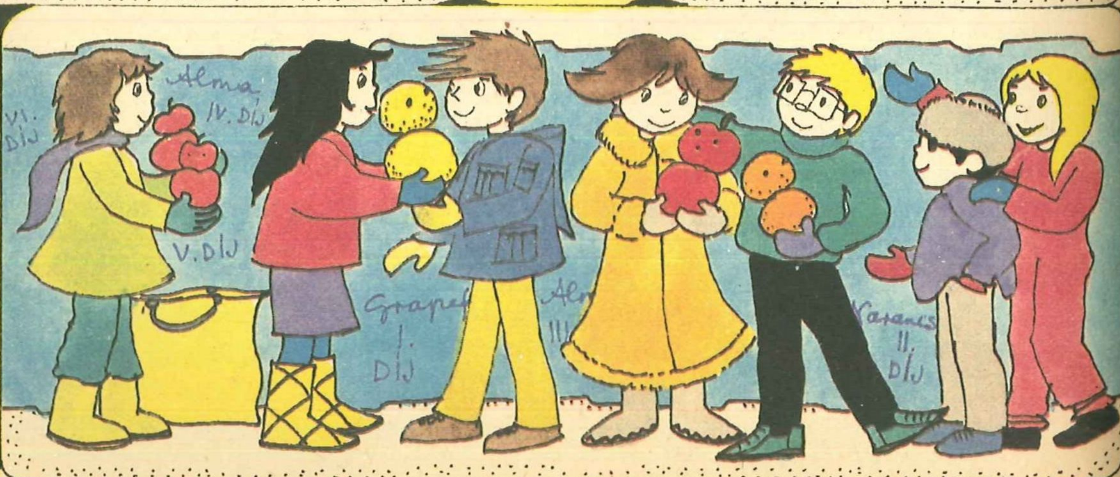

Réka bajban volt. Milyen díjat kapjanak a győztesek??? Most Zsófi sietett Réka segítségére.-Nézd, mi van a táskámban!

Gyorsan gyümölcsemberkéket készítettek. Így hát minden versenyzőnek jutott egy-egy díj. Büszkék voltak rá, és meg is ették...

Marék Veronika